

Abbozz ta' liġi imsejjah

*Att biex jirregola l-koabitazzjonijiet dikjarati u daww registrati u biex
jipprovdi għal hwejjeg
li għandhom x'jaqsmu magħhom jew anċillari għalihom.*

Il-PRESIDENT, bil-parir u l-kunsens tal-Kamra tad-Deputati, imlaqqa' f'dan il-Parlament, u bl-awtorità tal-istess, hareġ b'liġi dan li ġej:-

1. (1) It-titolu fil-qosor ta' dan l-Att huwa l-Att tal-2016 dwar il-Koabitazzjoni.

(2) Dan l-Att għandu jidhol fis-seħħ fid-data li l-Ministru responsabbli għall-Ġustizzja, jistabilixxi b'avviż fil-Gazzetta tal-Gvern, u dati differenti jistgħu jiġu stabbiliti għal skopijiet u għal dispożizzjonijiet differenti ta' dan l-Att.

2. (1) F'dan l-Att sakemm ir-rabta tal-kliem ma teħtieġ xort' oħra –

“drittijiet bażiċi” tfisser id-drittijiet elenkati f'Artiklu 30 ta' dan l-Att;

“koabitant” tfisser persuna li mhijiex marbuta bi żwieġ jew unjoni ċivili, illi kontinwament u abitwalment tgħix ma' persuna oħra f'residenza ordinarja, primarja komuni, li magħha jkollha relazzjoni intima u li flimkien iżommu lilhom infushom bħala koppja;

“koabitazzjoni *de facto*” tfisser koabitazzjoni bejn żewġ koabitanti illi l-koabitazzjoni tagħhom ma tiġix unilateralment dikjarata u lanqas registrata skont il-provvedimenti ta' dan l-Att u li tinkludi wkoll koabitanti illi għalkemm huma marbuta bi żwieġ jew unjoni ċivili, huma separati *de jure*;

“Ministru” sakemm mhux indikat mod ieħor tfisser il-Ministru responsabbli għall-Ġustizzja;

“nutar” tfisser uffiċjal pubbliku bis-setgħat kollha mogħtija lill-Att dwar il-Professjoni Nutarili u l-Arkivji Nutarili, Kapitlu 55 tal-Liġijiet ta' Malta;

“qorti” tfisser il-Qorti Ċivili (Sezzjoni Familja) jew xi qorti oħra li maż-żmien tkun assenjata l-inkarigu li tiehu konjizzjoni ta' materji familjari;

“regiŝtrat” tfisser insinwat fir-Regiŝtru Pubbliku;

“Regiŝtratur” tfisser l-uffiċjal pubbliku indikat mill-Ministru biex jaqdi l-funzjonijiet ta' Regiŝtratur tal-Koabitazzjoni għal Regiŝtru tal-Koabitazzjoni, u

tinkludi, għal kull għan ta' dan l-Att, kull persuna awtorizzata mir-Registatur għal hekk;

“Registru tal-Koabitazzjoni” dwar koabitazzjonijiet li jiġu registrati fil-gżira ta' Malta tfisser it-taqsimha fl-Uffiċċju tar-Registru Pubbliku fl-imsemmija gżira ta' Malta inkarigat b'responsabbiltà għal hwejjeg li għandhom x'jaqsmu mal-koabitazzjonijiet, u dwar kuntratti ta' koabitazzjonijiet illi jsiru fil-gżira ta' Għawdex, tfisser it-taqsimha tal-Uffiċċju tar-Registru Pubbliku f'Għawdex inkarigat kif intqal qabel;

“wild dipendenti” fir-rigward ta' koabitant jew koppja ta' koabitanti, tfisser kull tifel jew tifla illi l-koabitanti jew min minnhom huma l-ġenituri tagħhom jew li fir-rigward tagħhom huma qegħdin jaġixxu *in loco parentis* skont Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta u li għad għandhom id-dritt illi jirċievu manteniment mingħandhom skont l-istess kapitolu inkluż kull tifel jew tifla mwielda matul koabitazzjoni tal-partijiet unilaterament dikjarata jew registrata skont dan l-Att għalkemm l-imsemmija wild ikun irregistrat bħala wild b'missier mhux magħruf.

(2) Id-dispożizzjonijiet kollha ta' dan l-Att għandhom japplikaw biss għall-koabitazzjonijiet dikjarati jew kuntratti redatti u rregistrati skont dan l-Att u għall-ebda forma oħra ta' koabitazzjoni li xi dikjarazzjoni dwarha ssir jew kuntratt dwarha jiġi redatt u/jew registrat li ma jkunx konformi mad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att.

Koabitazzjoni *de facto*

3. Koabitazzjoni *de facto* la tohloq drittijiet u obbligi legali tal-koabitanti lejn xulxin u, għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi, lanqas tohloq rikonossiment legali tar-relazzjoni bejn il-koppja, hlief wara sentejn u limitament għas-segwenti:

(a) koabitant għandu jitqies bħala inkwilin għal kull fini u effett tal-liġi fir-rigward ta' kull kirja tar-residenza, ordinarja, primarja komuni li għet kostitwita permezz ta' kuntratt minn xi wiehied mill-koabitanti irrispettivament mid-data tal-kostituzzjoni tal-kirja kif ukoll fir-rigward ta' kull kirja kummerċjali taht Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

(b) koabitant għandu jiġi kkunsidrat bħala l-eqreb persuna għall-koabitant l-iehor għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi; u

(c) il-koabitant għandu dritt ikun eżenti milli jagħti x-xhieda tiegħu kontra l-koabitant l-iehor f'kull ċirkostanza fejn il-liġi tippermetti din l-eżenzjoni bejnet persuni miżżewġin jew daww illi kkuntrattaw unjoni ċivili bejniethom;

Koabitazzjoni permezz ta' kuntratt bejnet il-partijiet

4. Persuni illi għandhom il-ħsieb illi jikkoabitaw u persuni li diġà huma koabitanti jistgħu jagħzlu li jirregolaw il-koabitazzjoni tagħhom billi jidhlu

f'kuntratt konformi mad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att liema kuntratt għandu jġi registrat min-nutar pubbliku kif provdut aktar l-isfel f'dan l-Att.

5. (1) Kuntratt ta' koabitazzjoni li jsir bejn persuni li waħda minnhom tkun taħt l-età ta' sittax-il sena jkun null u bla effett.

(2) Mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet tas-subartiklu (1), persuna li tkun għadha taħt l-awtorità ta' ġenitur jew tutur ma tistax validament tidhol f'kuntratt ta' koabitazzjoni mingħajr il-kunsens ta' min ikun qiegħed iwettaq dik l-awtorità, jew tat-tutor, skont il-każ.

(3) Minkejja d-dispożizzjonijiet tas-subartiklu (2), il-Qorti ta' Ġurisdizzjoni Volontarja li taħtha l-minuri jkun normalment jaqa' tista', jekk tintwera kawża ġusta biex isir dan, tawtorizza l-kuntratt tal-koabitazzjoni msemmi f'dak is-subartiklu meta ma jkunx hemm il-kunsens ta' min ikun qiegħed iwettaq l-awtorità ta' ġenitur jew tutur, skont il-każ u għall-finijiet ta' proċedimenti li għandhom x'jaqsmu ma' dan is-subartiklu, l-artiklu 781(a) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili ma għandux japplika.

6. Kuntratt ta' koabitazzjoni li jsir bejn persuni li waħda minnhom ma tkunx tista' tagħti l-kunsens tagħha għall-kuntratt minhabba li tkun interdotta, inabilitata jew ma jkollhiex l-użu tar-raġuni, ikun null u bla effett.

7. (1) Kuntratt ta' koabitazzjoni li jsir bejn –

(a) axxendent u dixxendent f'linja diretta;

(b) aħwa, sew jekk mill-istess missier u omm u sew jekk mill-istess missier jew omm biss;

(c) persuni li jkunu qraba b'affinità fil-linja diretta;

(d) min jadotta u l-persuna adottata sew jekk l-imsemmija relazzjoni titnissel minn dixxendenza legittima kemm jekk titnissel minn dixxendenza illegittima, ikun null u bla effett.

(2) Għall-finijiet tas-subartiklu (1), ir-relazzjoni ta' persuna adottata għandha titqies li teżisti sew b'referenza għall-familja naturali tagħha kif ukoll għall-familja adottiva tagħha.

(3) Il-Qorti ta' Ġurisdizzjoni Volontarja li taħtha tkun toqgħod waħda mill-partijiet illi jkunu bi ħsiebhom jidhlu f'kuntratt ta' koabitazzjoni tista', jekk tintwera kawża ġusta biex isir dan, tiddispensa mid-dispożizzjonijiet tas-subartiklu 7(1)(c) u (d).

8. Kuntratt ta' koabitazzjoni li jsir bejn –

(a) persuni illi jkunu marbutin fi żwieġ jew f'unjoni ċivili ma' xulxin jew ma' terzi;

(b) persuni illi jkunu marbutin b'kuntratt ta' koabitazzjoni precedenti ma' terzi skont dan l-Att;

(c) persuni illi jkunu f'koabitazzjoni ma' terzi illi koabitant minnhom ikun unilateralment iddikjaraha bhala tali skont dan l-Att; u

(d) koabitanti illi r-relazzjoni intima ta' bejniethom jew ma' terzi hija rregolata b'ligi estera li tipprovdi ghad-drittijiet u dmirijiet ta' bejniethom irrispettivament minn kif hija msejha sakemm l-imsemmija rabta tkun irregolata b'mod illi jkollha jew jista' jkollha effetti legali f'Malta, ikun null u bla effett, salv ghad-dritt tal-parti li tkun dahlet f'kuntratt ta' koabitazzjoni ad insaputa tal-fatt illi l-parti l-oħra kienet legalment marbuta kif imsemmi f'din il-klawsola, illi tfittex il-parti l-oħra ghad-drittijiet tagħha emanenti mill-istess kuntratt.

Għall-finijiet ta' dan il-*proviso* fejn parti waħda hija marbuta bil-komunjoni tal-akkwisti ma' parti oħra fi żwieg jew f'unjoni ċivili u l-parti l-oħra jkollha drittijiet emanenti minn kuntratt ta' koabitazzjoni, din tal-aħħar għandha tiġi meqjusa li għandha d-drittijiet mogħtija lill-kredituri f'Artiklu 1329 ta' Kapitlu 16 tal-Liġijiet ta' Malta salv jekk provdut xort' oħra f'dan l-Att.

Formalitajiet tal-kuntratt ta' koabitazzjoni

9. (1) Il-kuntratt li jirregola koabitazzjoni bejnet żewġ partijiet għandu jkun magħmul b'att pubbliku li għalih għandu jiġi maħruġ ċertifikat ta' koabitazzjoni kif preskritt fl-Iskeda ta' dan l-Att.

(2) Sabiex ikollu l-effetti legali kkuntemplati f'dan l-Att, kuntratt li jirregola l-koabitazzjoni bejn żewġ partijiet għandu jsir skont id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att u għandu jitqies validu biss jekk id-dispożizzjonijiet kollha ta' dan l-Att ikunu ġew sodisfatti jew imħarsa.

(3) Il-partijiet għandhom jiddikjaraw, quddiem in-nutar, illi m'hemm xejn illi jipprekludihom milli jidhlu f'kuntratt ta' koabitazzjoni legalment validu tenut kont dak li hemm imniżżel f'artikoli 7 u 8 ta' dan l-Att u n-nutar obligat jagħmel annotazzjoni ta' din id-dikjarazzjoni fl-imsemmi kuntratt.

(4) In-nutar, wara li jivverifika, permezz tar-riċerki appositi, illi m'hemm xejn li jimpingi fuq il-validità tal-kuntratt ta' koabitazzjoni tenut kont is-subartikli 8(a), 8(b) u 8(c) għandu jiddikjara dan fl-imsemmi kuntratt.

(5) Il-partijiet għandhom jiddikjaraw ukoll, quddiem in-nutar, jekk kienx hemm kuntratt ta' koabitazzjoni bejniethom fil-passat liema kuntratt kien mitmum skont l-artikoli ta' dan l-Att.

(6) In-nutar, wara li jivverifika, permezz tar-riċerki appositi, jekk il-partijiet, qabel dik id-data, kinux dahlu f'kuntratt ta' koabitazzjoni bejniethom liema kuntratt intemm skont id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att għandu:

(a) jekk ma kienx hemm kuntratt precedenti jiddikjara dan fl-imsemmi kuntratt; u

(b) jekk kien hemm kuntratt preċedenti jgħaddi kopja tiegħu flimkien mal-kuntratt il-ġdid lill-Qorti kompetenti għall-awtorizzazzjoni tal-istess skont l-Artiklu 16 ta' dan l-Att, u għandu jgħaddi biex jirreġistra l-imsemmi kuntratt biss wara l-kisba tal-imsemmija awtorizzazzjoni.

10. (1) Ir-registrazzjoni ta' kuntratt li jirregola koabitazzjoni bejnet żewġ partijiet hija essenzjali għall-validità tal-imsemmi kuntratt.

(2) Ir-registratur m'għandux jirreġistra kuntratt li jirregola koabitazzjoni bejnet żewġ partijiet jekk id-dispożizzjonijiet tas-subartikli 8(a), 8(b), 8(c) ma jkunux sodisfatti.

(3) Ir-registrazzjoni ta' kuntratt li jirregola koabitazzjoni bejnet żewġ partijiet ma tistax topera sabiex tagħmel validu kuntratt ta' koabitazzjoni li indipendentement minn dik ir-registrazzjoni, ikun null.

11. Fil-kuntratt li jirregola l-koabitazzjoni l-partijiet, fost affarijiet oħra, għandhom jiftiehem fuq u jindikaw is-segwenti –

(a) (i) Id-dar li għandha tiġi meqjusa bħala r-residenza ordinarja, primarja, komuni tal-koabitanti;

(ii) It-titolu legali ta' kull parti fuq l-imsemmija dar;

(iii) It-trasferiment tad-drittijiet reali li għandu jsejnh bejn il-partijiet fuq l-imsemmija dar, f'każ ta' firda, jekk ikun il-każ;

(iv) Id-drittijiet personali ta' kull wieħed mill-partijiet, jew min minnhom fuq l-imsemmija dar, f'każ ta' firda;

(b) Kif għandha ssir il-qasma ta' assi u djun sew jekk miżmuma in komuni kif ukoll jekk appartenenti lill-parti l-waħda jew l-oħra mill-partijiet meta l-partijiet jkunu jixtiequ illi ssir assenjazzjoni ta' assi jew djun minn parti waħda għal parti l-oħra, f'każ ta' firda;

(c) Manteniment, perjodiku jew f'somma globali jekk waħda mill-partijiet tkun jew issir dipendenti fuq il-parti l-oħra, flimkien mat-terminu u l-modalità tal-ħlas, kemm għal waqt il-perjodu ta' koabitazzjoni u/jew kif ukoll f'każ ta' firda, b'dan illi l-partijiet ikunu liberi illi jindikaw illi tali manteniment ma jkunx dovut f'kull ċirkustanza jew f'ċerti ċirkustanzi;

(d) (i) Perċentwal ta' awment annwali għall-imsemmi manteniment, meta u jekk ikun dovut, jew indikazzjoni ta' kif għandu jsir l-awment sabiex l-ammont jibqa' wieħed relevanti mingħajr il-htiega ta' bidla perjodika fil-kuntratt b'dan illi jekk l-ebda metodu ta' awment ma jissema tali awment għandu jittiehed li jkun skont l-Indiċi tal-Għoli tal-Ħajja;

(ii) Meta l-awment ikun fuq bażi perjodika fissa għandu jibda jitkejjel mill-ewwel anniversarju tar-registrazzjoni tal-kuntratt irrispettivament minn jekk ikunx dovut jew le f'dak il-perjodu;

(iii) Meta l-awment jiġi indikat li għandu jkun b'żieda proporzjonali mas-salarju tal-koabitant li huwa dovut jōhrog il-manteniment, fil-kuntratt għandu jkun hemm indikazzjoni ċara tal-ammont illi l-imsemmi koabitant jkollu f'salarju fil-mument tal-kuntratt. Jekk ma jkun hemm l-ebda indikazzjoni oħra, is-salarju f'dak il-każ jitqies illi jkun id-dhul nett;

(e) Artiklu 30 ta' dan l-att għandu japplika b'mod awtomatiku bejn il-partijiet jekk ma ssir l-ebda referenza għad-dispożizzjonijiet ta' drittijiet bażiċi hekk kif elenkati fl-istess artiklu f'każ ta' firda bejn il-partijiet;

(f) Id-dritt li t-tfal ta' waħda mill-partijiet jgħixu magħhom fid-dar meqjusa bhala r-residenza ordinarja, primarja, komuni tal-koabitanti, jekk ikun il-każ;

(g) Meta jkun hemm l-ulied, min mill-koabitanti ser ikollu fidejħ il-kura u l-kustodja tal-ulied dipendenti, f'każ ta' firda;

(g) (i) Ammont minimu ta' manteniment illi parti f'kuntratt għandha tghaddi lill-parti l-oħra għall-ulied dipendenti, flimkien mal-modalità tal-ħlas, sakemm ikun hemm ordni xort'oħra mill-Qorti kompetenti, fuq talba ta' wieħed jew waħda mill-partijiet, wara li jkunu ttiehdu in konsiderazzjoni ċ-ċirkustanzi kollha tal-partijiet skont il-Kodiċi Ċivili, Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta. B'dan illi għandu jkun hemm indikazzjoni ċara illi din il-klawsola tiġi fis-seħħ, mingħajr il-ħtieġa ta' proċeduri legali, immedjatament meta l-partijiet jinfirdu jew ma jibqgħux jikkoabitaw flimkien, liema minnhom tiġi l-ewwel;

(ii) Il-partijiet mhumiex fil-libertà li jindikaw illi m'għandux ikun hemm manteniment dovut lill-ulied.

12. (1) Jekk ikun hemm talba għal manteniment għall-ulied dipendenti, minn wieħed jew waħda mill-partijiet, skont l-Artiklu preċedenti l-Qorti kompetenti m'għandhiex tiehu bhala fiss l-ammont indikat mill-partijiet bhala manteniment fil-kuntratt illi jirregola l-koabitazzjoni bejnet il-partijiet stante illi dan l-ammont huwa intiż illi jkun ammont minimu u mhux neċessarjament illi jkun wieħed adegwat.

(2) Mingħajr preġudizzju għal dak li hemm stipulat fis-subartiklu sussegwenti, il-Qorti m'għandhiex tiffissa manteniment f'ammont iżgħar mill-ammont illi l-partijiet fil-kuntratt indikaw bhala l-ammont minimu illi għandu jingħata bhala manteniment għall-ulied dipendenti.

(3) Il-Qorti għandha tikkunsidra li tiffissa manteniment f'ammont aktar baxx mill-ammont illi l-partijiet fil-kuntratt indikaw bhala l-ammont minimu li għandu jingħata bhala manteniment għall-ulied dipendenti f'każ illi l-parti li dovuta thallas l-imsemmi manteniment tkun tilfet l-impjieg mingħajr htija tagħha, f'liema ċirkostanza l-Qorti, flimkien mal-ammont ridott, għandha tindika manteniment f'ammont adegwat li jsir immedjatament dovut malli l-parti dovuta thallas il-manteniment issib impjieg.

13. (1) In-nutar illi quddiemu l-partijiet ikunu sa jfirmaw kuntratt ta'

koabitazzjoni għandu l-obbligu illi jispjega fid-dettall lill-partijiet il-konsegwenzi tal-imsemmi kuntratt u tal-klawsoli li l-partijiet jkunu qed jagħzlu li jintrabtu bihom.

(2) Fil-kuntratt ta' koabitazzjoni, il-partijiet għandhom jiddikjaraw illi l-imsemmi nutar spjega fid-dettall il-konsegwenzi tal-istess kuntratt u tal-klawsoli li huma jkunu qed jagħzlu li jintrabtu bihom u li huma fehmu l-obbligi u d-drittijiet tagħhom emanenti mill-istess.

14. Il-koabitanti li jkunu jixtiequ jemendaw il-kuntratt ta' koabitazzjoni illi jkunu rreġistraw skont dan l-Att, jistgħu jagħmlu dan biss –

(a) permezz ta' att korrettorju insinwat min-nutar pubbliku mingħajr il-htieġa ta' awtorizzazzjoni tal-Qorti kompetenti jekk tali att ikun intiż sabiex jagħgorna l-informazzjoni dwar il-propjetà, dwar l-indirizz tad-dar ordinarja, primarja, komuni tal-partijiet jew biex iżid klawsoli illi jirrigwardaw ulied li twieldu wara r-reġistrazzjoni tal-att oriġinali; jew

(b) f'kull istanza oħra, permezz ta' att korrettorju insinwat min-nutar pubbliku wara li l-partijiet konguntivament ikunu ġabu l-awtorizzazzjoni tal-Qorti kompetenti, liema Qorti għandha tassigura li ma jkun qiegħed jiġi emendat xejn li jmur kontra l-aħjar interess tal-ulied dipendenti jew illi jpoġġi lil xi waħda mill-partijiet f'sitwazzjoni ta' vulnerabilità.

15. F'kull istanza fejn il-Qorti tkun mitluba tagħti l-awtorizzazzjoni tagħha għal att korrettorju li qed issir referenza għalih fil-klawsola preċedenti għandha, jekk tħoss illi huwa l-każ biex tassigura li dan mhux qiegħed isir b'abbuż ta' parti l-waħda fuq il-parti l-oħra, tisma' lill-partijiet *viva voce*.

16. (1) Jekk kemm-il darba l-partijiet jiftehmu illi jtemmu l-imsemmi kuntratt skont Artiklu 19(b) ta' dan l-Att, filwaqt illi huma jkunu għadhom jikkoabitaw flimkien u sussegwentement ikunu jixtiequ jerġgħu jidhlu f'kuntratt ieħor ta' koabitazzjoni, l-imsemmi kuntratt ma jkunx jista' jiġi rreġistrat mingħajr awtorizzazzjoni tal-Qorti kompetenti, liema Qorti għandha tassigura li ma jkun qiegħed jiġi miftiehem xejn li jmur kontra l-aħjar interess tal-ulied dipendenti jew illi jpoġġi lil xi waħda mill-partijiet f'sitwazzjoni ta' vulnerabilità meta kkumparat mal-kuntratt ta' koabitazzjoni li l-partijiet kienu temmew.

(2) F'kull istanza meta l-Qorti tiġi mitluba tagħti l-awtorizzazzjoni tagħha għar-reġistrazzjoni ta' kuntratt ta' koabitazzjoni skont is-subartiklu preċedenti għandha, jekk tħoss illi huwa l-każ, biex tassigura li dan mhux qiegħed isir b'abbuż ta' parti l-waħda fuq il-parti l-oħra, tisma' lill-partijiet *viva voce*.

17. Koabitant reġistrat skont dan l-Att jibbenefika mid-drittijiet elenkati fl-artiklu sussegwenti u minn drittijiet ulterjuri msemmija direttament fil-ligi bħala applikabbli għall-koabitanti reġistrati skont dan l-Att flimkien ma' drittijiet oħra illi l-Ministru jhoss illi għandu jagħti lill-koabitanti reġistrati, minn żmien għal żmien, permezz ta' avviz legali.

18. Id-drittijiet mogħtija lill-koabitant registrat skont dan l-Att, permezz ta' l-istess Att, huma s-segwenti, u cioè illi l-imsemmi koabitant –

(a) għandu jitqies bħala inkwilin għal kull fini u effett tal-liġi fir-rigward ta' kull kirja tar-residenza, ordinarja, primarja komuni li giet kostitwita permezz ta' kuntratt minn xi wieħed mill-koabitanti irrispettivament mid-data tal-kostituzzjoni tal-kirja kif ukoll fir-rigward ta' kull kirja kummerċjali taħt Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta;

(b) għandu jitqies bħala inkwilin fejn jidhlu l-obbligi u, jew id-drittijiet tal-gabillotti u għaldaqstant bħala inkluz fid-definizzjoni ta' 'kerrej' taħt l-artiklu 2 tal-Kapitolu 199 tal-Liġijiet ta' Malta;

(c) għandu jitqies bħala 'membru tal-familja' għat-tgawdija ta' kull forma ta' drittijiet relatati ma' tiġdid ta' kiri ta' raba' taħt Kapitolu 199 tal-Liġijiet ta' Malta;

(d) għandu jitqies li għandu l-istess drittijiet mogħtija lill-persuna miżżewġa jew f'unjoni ċivili fejn jidhlu drittijiet relatati ma' xogħol u l-familja, inkluz drittijiet varji relatati mal-*leave*, kemm dawk misjuba f'liġijiet primarji, dawk sussidjarji kif ukoll kodiċijiet u prattiċi ta' xogħol eskluż però d-dritt tal-*leave* sabiex wieħed jakkumpanja s-sieħeb tiegħu fuq korsijiet barra minn Malta sponsorjati mill-gvern;

(e) għandu jiġi kkunsidrat bħala l-eqreb persuna għall-koabitant l-ieħor għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi;

(f) id-dritt illi jiehu kull deċizzjoni dwar il-kura medika tal-koabitant l-ieħor f'każ ta' bżonn;

(g) f'każ illi wieħed mill-koabitanti jiġi nieqes filwaqt li l-koabitazzjoni tkun għadha għaddejja, u ma jkunx ħalla testment, u s-superstiti fosthom ikun persuna illi skont dak ikkuntrattat mal-mejjet f'kuntratt ta' koabitazzjoni, kien ikun dovut manteniment minnu f'każ ta' firda, l-imsemmi superstiti jkollu dritt illi jirċievi l-ammont ekwivalenti għal tmenin fil-mija ta' ħames snin manteniment kif stipulat fil-kuntratt ta' koabitazzjoni f'ammont globali bħala prelegat sakemm l-imsemmi kuntratt ta' koabitazzjoni ma jgħidx speċifikament illi din il-klawsola m'għandhiex tapplika;

Dan is-subartiklu ma japplikax għas-superstiti illi jkun ser jiret lill-mejjet b'mod illi l-valur ta' dak imħolli lili jkun jissupera l-ammont ta' tmenin fil-mija manteniment għal ħames snin hawn fuq imsemmi.

Dan l-ammont m'għandu qatt jaqbez il-kwart meta jkun hemm mit-tfal u t-terz meta jkun hemm mit-tfal.

Kull azzjoni magħmula taħt dan l-artiklu għandha ssir sa mhux aktar tard minn sitt xhur mill-mewt tal-premorjent mill-koabitanti registrati skont dan l-Att u tista' ssir biss mis-superstiti fosthom.

(g) f'kaz illi wiehed mill-koabitanti jigi nieqes, filwaqt li l-koabitazzjoni tkun għadha għaddejja, is-superstiti fosthom ikollu d-dritt ta' abitazzjoni *vita durante* fir-residenza ordinarja, primarja, komuni li kellu mal-mejjet;

B'dan illi dan id-dritt jieqaf jekk u meta s-superstiti jikkuntratta żwieg, unjoni ċivili jew jidhol f'koabitazzjoni ma' persuna oħra, sakemm ma jkunx provdut mod ieħor fil-kuntratt ta' koabitazzjoni jew fit-testament tal-mejjet.

(għ) id-dritt illi l-koabitant ikun eżenti milli jagħti x-xhieda tiegħu kontra l-koabitant l-ieħor f'kull ċirkostanza fejn il-liġi tippermetti din l-eżenzjoni bejnet persuni mizzewgħin jew dawk illi kkuntrattaw unjoni ċivili bejniethom;

(h) id-dritt illi l-koabitant ikun intitolat għall-għajjnuna soċjali mhux kontributorja meta tkun persuna li fl-opinjoni tad-Direttur tas-Servizzi Soċjali tkun tgħix mal-kap tal-familja daqsliekeu kienet konjugi fiż-żwieg skont l-artiklu 30 tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta;

(h) id-dritt illi pensjoni tal-invalidità tithallas lill-koabitant jekk ikun qiegħed imantni lill-koabitant l-ieħor skont artiklu 26 tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta;

(i) id-dritt tal-pensjoni tar-romol meta persuna armla tal-koabitant li giet nieqsa kienet tirċievi pensjoni kontributorja għall-irtirar jew inkella dritt għall-pensjoni kontributorja tal-irtitar skont l-artikli 31 sa 43 tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta;

(ie) id-dritt illi meta tormol tagħmel talba għall-pensjoni għal min jirtira jekk tkun persuna li qiegħda tiġi jew kellha d-dritt li tiġi mantnuta mill-mejjet skont artiklu 46 tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta;

(j) id-dritt għall-ħlas ta' pensjoni tal-età lil kull wiehed mill-koabitanti meta ż-żewġ koabitanti jikkwalifikaw skont l-artiklu 66 tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta;

(k) id-dritt li tirċievi benefiċċji soċjali bħala *foster carer* skont l-artiklu 76A tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta;

(l) id-dritt tal-għajjnuna għall-mard meta l-koabitant ikun jgħix mal-kap tal-familja matul xi perjodu li matulu l-għajjnuna għall-mard tkun qiegħda jew tista' tithallas;

(m) dritt għall-benefiċċju għal dizimpjieg u għal benefiċċju speċjali għal dizimpjieg jekk ikun qiegħed imantni lill-koabitant l-ieħor skont artiklu 30 tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta;

(n) id-dritt tal-benefiċċju dwar il-maternità u l-*leave* dwar il-maternità skont artiklu 71 u 72 tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta;

(o) id-dritt għall-*allowance* supplimentari skont artiklu 73 tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta;

(p) id-dritt tal-*allowance* tat-tfal skont artikli 76, 80-82 tal-Kapitlu 318

tal-Liġijiet ta' Malta;

(q) id-dritt tal-*allowance* tat-tfal fil-kura skont l-artiklu 76A, 80-82 tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta;

(r) id-dritt għal *allowance* għall-persuni b'diżabilità skont l-artiklu 77, 80-82 tal-Kapitlu 318 tal-Liġijiet ta' Malta.

19. Kuntratt ta' koabitazzjoni jintemm –

(a) meta wieħed mill-koabitanti jmut;

(b) meta l-partijiet jiftehmu li jtemmu l-imsemmi kuntratt permezz ta' att pubbliku rreġistrat min-nutar pubbliku; u

(c) meta fiċ-ċirkustanza illi l-partijiet ma jibqgħux jikkoabitaw flimkien, wieħed mill-partijiet jipprezenta rikors li permezz tiegħu jiddikjara bil-gurament id-data li minnha l-partijiet waqfu jikkoabitaw flimkien, jitlob lill-Qorti tiddikjara l-kuntratt ta' koabitazzjoni mitmum u jitlob sabiex l-istess Qorti tordna illi d-drittijiet u l-obbligi emanenti mill-istess kuntratt ta' koabitazzjoni jiġu fis-sehħ.

Il-Qorti għandha, fid-digriet tagħha, tordna lir-Registratur tal-Qrati sabiex, fiż-żmien imħolli għal daqshekk mill-istess Qorti, javża lid-Direttur tar-Registru Pubbliku bit-tmiem tal-kuntratt ta' koabitazzjoni biex dan jiġi rreġistrat fir-Registru Pubbliku.

20. Mat-tmiem tal-kuntratt ta' koabitazzjoni bil-mezzi msemmija f'Artiklu 19 il-partijiet jew min minnhom ikollhom id-dritt jinforzaw id-drittijiet kollha tagħhom u jkunu marbutin bl-obbligi kollha li jinsabu fil-kuntratt ta' koabitazzjoni, però jekk fil-kuntratt ta' koabitazzjoni jkun hemm indikati drittijiet jew obbligi li jiskattaw mal-firda tal-partijiet jew malli l-partijiet ma jibqgħux jikkoabitaw, dawn għandhom jiġu fis-sehħ immedjatament mal-firda jew mal-waqfa tal-koabitazzjoni tal-partijiet u mhux biss mat-tmiem tal-kuntratt ta' koabitazzjoni skont Artiklu 19.

B'dan illi l-ebda att ipprezentat bejn persuni li huma, jew li kienu f'xi żmien koabitanti, ma għandu jiġi kunsidrat null jew vizzjat minhabba raġuni abbażi ta' kawża illegali jew illeċita.

21. Kull azzjoni magħmula taħt Artiklu 20 ta' dan l-Att għandha ssir fi żmien sentejn minn meta l-partijiet itemmu l-kuntratt ta' koabitazzjoni jew minn meta l-partijiet ma jibqgħux jikkoabitaw flimkien, liema waħda tiġi l-aħħar salv dawk rigwardanti l-ulied, liema azzjonijiet mhumiex limitati biż-żmien.

Dikjarazzjoni unilaterali ta' koabitazzjoni

22. Koabitant illi jixtieq jikseb id-drittijiet u d-dmirijiet bażiċi elenkati aktar

'il quddiem f'Artiklu 30 ta' dan l-Att fil-konfront tal-persuna li ilu jikkoabita magħha minn tal-anqas sentejn, liema persuna tkun qiegħda tirrifjuta li tidhol f'kuntratt li jirregola l-koabitazzjoni ta' bejniethom skont dan l-Att, tista' tagħmel dan b'dikjarazzjoni unilaterali ta' koabitazzjoni permezz ta' ittra uffiċjali skont dan l-Att.

23. (1) Id-dikjarazzjoni unilaterali permezz tal-ittra uffiċjali msemmija fil-paragrafu preċedenti, biex tkun waħda li toħloq drittijiet u dmirijiet legalment validi u inforzabbli skont dan l-Att, trid tindika, b'mod ċar u inekwivoku, s-segwenti –

(a) id-dettalji personali tal-koabitanti inkluż in-numru tal-karta tal-identità tagħhom;

(b) l-indirizz li fih il-koabitanti jgħixu flimkien;

(ċ) dikjarazzjoni li m'hemm xejn illi jipprekludi lill-koabitanti msemmija milli jidhlu f'kuntratt ta' koabitazzjoni legalment validu tenut kont dak li hemm innizzel fl-Artikoli 7 u 8 ta' dan l-Att;

(d) id-data li minnha l-partijiet kienu jistgħu jissejħu koabitanti skont dan l-Att u li mill-imsemmija data 'l quddiem ma kien hemm fis-seħħ l-ebda mill-kundizzjonijiet imsemmija f'artikli 7(1), 7 (2) u 8 ta' dan l-Att; u

(e) dikjarazzjoni b'mod ċar, taħt piena ta' nullità, tar-raġunijiet li fuqha tkun imsejja t-talba, ir-raġunijiet għaliex it-talba għandha tintlaqa', u dikjarazzjoni tal-fatti b'sostenn tat-talba.

(2) Il-kontenut tal-imsemmija ittra uffiċjali għandu jiġi konfermat bil-ġurament mill-esponenti jew quddiem ir-Registatur tal-Qorti jew prokuratur legali maħtur bħala Kummissjunarju bis-setgħa li jagħti ġurament taħt l-Ordinanza dwar il-Kummissjunarji, Kapitolu 79 tal-Liġijiet ta' Malta, b'setgħa li jagħtu l-Ġurament u għandha tiġi notifikata lill-parti l-oħra b'dan illi biex issir in-notifika tal-imsemmija ittra uffiċjali ma jstax isir użu mid-disposizzjonijiet tas-subartikli (3), (5) jew (6) tal-artiklu 187 tal-Kodiċi tal-Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta.

(3) L-imsemmija ittra uffiċjali għandha wkoll ikun fiha taħt piena ta' nullità intimazzjoni lill-intimat li jekk huwa ma jwegibx fi żmien xahrejn minn mindu jiġi notifikat bl-imsemmija ittra uffiċjali billi jipprezenta nota fl-atti ta' dik l-ittra uffiċjali skont l-artiklu sussegwenti, l-esponenti flimkien miegħu jkunu awtomatikament marbutin bid-drittijiet u d-dmirijiet bażiċi skont dan l-Att u li dik l-ittra, fin-nuqqas ta' provi oħra, tkun tikkostitwixxi l-prova neċessarja li l-koabitazzjoni bejnet il-partijiet bdiet fid-data indikata mill-esponenti.

24. Permezz tan-nota prezentata fl-atti tal-ittra uffiċjali msemmija l-intimat jista', fi żmien xahrejn mid-data tan-notifika –

(a) jirrespingi t-talba abbażi tal-fatt illi l-partijiet mhux minnu li huma koabitanti kif jeħtieġ dan l-Att; jew

(b) jopponi d-data minn mindu din il-koabitazzjoni għandha tiġi meqjusa konformi ma' dan l-Att, f'liema każ id-drittijiet u d-dmirijiet bażiċi msemmija aktar tard f'dan l-Att jiġu meqjusa li dahlu fis-sehħ mid-data msemmija mill-intimat, salv għad-dritt tal-esponenti illi jmexxi b'rikors ġuramentat u jtellja prova illi d-data kienet, fil-fatt, dik msemmija fl-ittra uffiċjali.

B'dan illi fejn il-koabitazzjoni ta' bejnet il-partijiet kienet tali li fid-data msemmija fid-dikjarazzjoni ma kinitx konformi mal-Artiklu 23(1)(d) ta' dan l-Att, id-data tal-bidu tal-koabitazzjoni għandha għall-effetti kollha tal-liġi tiġi meqjusa li kienet id-data li fiha l-imsemmija koabitazzjoni setgħet tiġi registrata tenut kont l-istess Artiklu 23(1)(d), anke fejn l-intimat m'għamel l-ebda oġġezzjoni fuq dan il-punt fiż-żmien stipulat; jew

(c) jipprezenta kuntratt ta' koabitazzjoni redatt u registrat skont dan l-Att f'liema każ l-ittra uffiċjali tiġi meqjusa nulla u bla effett.

25. L-ittra uffiċjali msemmija fl-Artiklu 22 u 23 ta' dan l-Att kif ukoll ir-risposta tal-intimat msemmija fl-Artiklu 24 ta' dan l-Att għandhom, taht piena ta' nullità, jiġu notifikati lir-Regjistratur mill-esponenti u mill-intimat rispettivament.

26. (1) Id-drittijiet u d-dmirijiet miksuba skont id-dispożizzjonijiet tal-Artiklu 22, dejjem jekk ma kienx hemm oppożizzjoni min-naħa tal-intimat, għandhom jiġu rexissi u ddikjarati nulli u bla ebda effett jekk meta ssir talba permezz ta' rikors fil-Qorti Ċivili (Sezzjoni Familja) jew fil-Qorti tal-Magistrati (Għawdex)(Ġurisdizzjoni Superjuri)(Sezzjoni tal-Familja), skont il-każ, li tiġi pprezentata mill-intimat fi żmien għoxrin ġurnata mill-ewwel notifika li ssirli ta' xi mandat eżekuttiv, ta' xi att ġudizzjarju ieħor jew ta' każ kriminali msejsa fuq dawk id-drittijiet u dmirijiet, il-Qorti tkun sodisfatta –

(a) li l-intimat ma kienx jaf b'dik l-ittra uffiċjali għaliex huwa ma kienx notifikat kif imiss; jew

(b) li l-ittra uffiċjali ma kienx fiha l-htigijiet stipulati f'Artiklu 23.

B'dan illi dan ir-rikors għandu jiġu appuntat għas-smiġh fi żmien ġimghatejn.

(2) Fiċ-ċirkustanza ta' każ kriminali msejjes fuq dmirijiet illi parti jkollha emanenti minn dan l-Att fejn il-Qorti kompetenti tkun għad trid tiddeċiedi jekk l-istess dmirijiet miksuba taht l-Artiklu 22 għandhomx jiġu rexissi u dikjarati nulli u bla effett, il-Qorti tal-Magistrati bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali għandha tiddiferixxi l-każ għal data oħra.

(3) Bla preġudizzju għall-Artiklu 27 ta' dan l-Att, ebda oppożizzjoni, hlief dik li hemm speċifikament provdut f'dan l-artiklu, ma għandha twaqqaf il-ħruġ jew l-eżekuzzjoni ta' xi att eżekuttiv jew tiġi meqjusa bħala raġuni valida fil-liġi sabiex ma jiġux onorati d-dmirijiet tal-intimat skont dan l-Att jew raġuni għat-twaqqif jew differiment ta' proċeduri kriminali emanenti minn nuqqas ta' ħarsien ta' dmirijiet skont dan l-Att.

27. (1) Ittra uffiċjali maħruġa skont l-artikli ta' dan l-Att ma tkunx tista' tintuża sabiex jiġu enforzati d-drittijiet u d-dmirijiet imsemmija fl-istess Att sakemm ma tkunx giet registrata skont id-dispożizzjonijiet ta' dan l-artiklu li għandhom japplikaw għar-registrazzjoni ta' dawk l-ittri uffiċjali bħala instrumenti li jgħolqu drittijiet u dmirijiet legalment validi u inforzabbli.

(2) L-applikant għar-registrazzjoni tal-imsemmija ittra uffiċjali għandu jipprezenta kopja legali tal-ittra uffiċjali lir-Registratur, inkluża l-prova tan-notifika u kopja ta' kull risposta li tkun giet riċevuta għaliha jekk ikun hemm.

(3) Meta jirċievi d-dokumenti msemmija fis-subartiklu (2) ir-Registratur għandu jeżamina d-dokumenti pprezentati, jivverifika jekk l-intimat ipprezentax nota ta' twegiba fiż-żmien stipulat u jekk huwa jkun sodisfatt illi l-kondizzjonijiet għar-registrazzjoni tal-ittra uffiċjali bħala waħda li tohloq drittijiet u dmirijiet legalment validi u inforzabbli jkunu jissussistu, huwa għandu jipproċedi biex jirreġistra d-dokumenti pprezentati fir-Registru tal-Koabitazzjoni.

28. Ittra uffiċjali maħruġa skont l-artikli ta' dan l-Att ma tkunx tista' tintuża sabiex jiġu inforzati d-drittijiet u d-dmirijiet imsemmija f'dan l-Att kemm-il darba jiġi registrat kuntratt li jirregola l-koabitazzjoni tal-imsemmija partijiet skont dan l-Att.

29. Dikjarazzjoni unilaterali ta' koabitazzjoni għandha effetti legali biss fil-konfront tal-partijiet.

30. Id-drittijiet u dmirijiet bażiċi msemmija f'dan l-att huma s-segweni –

(a) id-dritt għal ċertu mobbli li jinsabu fir-residenza ordinarja primarja komuni tal-partijiet skont l-Artiklu 31 ta' dan l-Att;

(b) dritt għall-għajnuna finanzjarja skont l-Artiklu 32 ta' dan l-Att;

(ċ) id-dritt illi l-koabitant jibqa' jgħix fid-dar ordinarja, komuni għal perjodu raġjonevoli wara l-firda skont l-Artiklu 33 ta' dan l-Att;

(d) dmir ta' hlas għall-utilitajiet skont l-Artiklu 34 ta' dan l-Att;

(e) id-dritt tas-superstiti fost il-koabitanti għall-abitazzjoni fir-residenza ordinarja primarja komuni tal-partijiet skont l-Artiklu 35 ta' dan l-Att.

31. Għandu jkun hemm preżunzjoni *iuris tantum* illi l-koabitanti għandhom dritt għall-porzjon ugwali mill-mobbli li jinsabu fid-dar ordinarja, komuni tagħhom, li ġew akkwistati waqt il-perjodu ta' koabitazzjoni skont il-*proviso* tal-Artiklu 24(b) ta' dan l-Att, u kemm-il darba dawk il-mobbli ma kinux mogħtija lilhom b'donazzjoni, rigal personali jew ġew devoluti fuqhom b'suċċessjoni mingħand terzi.

F'din il-klawsola 'mobbli li jinsabu fid-dar' għandha tinkludi mobbli dekorattivi u ornamenti miżmuma fid-dar ordinarja, komuni tal-koabitanti jew dar li għal

xi żmien kienet id-dar ordinarja, komuni tal-istess koabitanti u għandha teskludi flejjes, *securities*, vetturi u animali domestiċi.

32. (1) Fejn il-koabitanti għandhom wild jew ulied dipendenti żgħar fl-età jew b'diżabilità, kemm waqt il-perjodu ta' koabitazzjoni kif ukoll f'każ ta' firda, dik il-parti li tkun qed tiegħu hsieb it-trobbija tal-wild jew tal-ulied imsemmija u li minhabba l-età tagħhom jew id-diżabilità tagħhom l-imsemmija parti tkun finanzjarjament dipendenti fuq il-parti l-oħra, għandha d-dritt titlob għajnuna finanzjarja minghand il-parti l-oħra biex tagħmel tajjeb għal dan l-iżvantagg ekonomiku.

L-għajnuna finanzjarja msemmija f'dan l-Artiklu tista' tkun waħda perjodika jew f'somma globali u l-Qorti, qabel tasal għall-ġudizzju tagħha, għandha thares lejn is-segwenti ċirkustanzi –

(a) iċ-ċirkostanzi finanzjarji, il-htigiet u l-obbligi ta' kull wiehied mill-koabitanti fid-data tat-talba;

(b) id-drittijiet u l-benefiċċji li l-koabitant ikun legalment marbut bihom ma' persuna li preċedentement kien ikkuntratta żwieġ jew unjoni ċivili magħha tiegħu f'perjodu preċedenti b'dan illi d-drittijiet tal-imsemmija persuna m'għandhomx jiġu mittiefsa;

(ċ) id-drittijiet u l-benefiċċji ta' kull wild dipendenti jew ta' xi wild minn relazzjoni preċedenti ta' kull wiehied mill-koabitanti b'dan illi d-drittijiet tal-imsemmija ulied m'għandhomx jiġu mittiefsa;

(d) kull kontribuzzjoni magħmula minn xi wiehied mill-koabitanti sabiex jiehu hsieb id-dar jew l-imsemmija wlied;

(e) l-effett fuq il-ħila ta' qligħ ta' kull wiehied mill-koabitanti konsegwenza tar-responsabbiltajiet li għandu jew kellu matul il-perjodu li fih għexu l-partijiet bħala koppja koabitanti u l-grad li l-kapaċità ta' qligħ futur tal-partijiet gie mnaqqas minhabba f'li l-koabitant ikun ċeda jew tilef l-opportunità ta' attività bil-qligħ sabiex jiehu hsieb id-dar jew l-imsemmija wlied;

(f) kull inkapaċità fiżika jew mentali tal-koabitanti; u

(g) il-kondotta ta' kull wiehied mill-koabitanti jekk il-kondotta hi b'mod illi, fl-opinjoni tal-Qorti, ikun ingust jekk ma tigix meqjusa.

(2) Qabel tghaddi għad-deċiżjoni tagħha l-Qorti tista' tordna li jingħata avviz lil xi persuna jew persuni oħra li hija tispeċifika u tista' tisma' lill-imsemmija persuna jew persuni fuq dawn it-termini u fir-rigward ta' dawk l-affarijiet li hija taħseb li huma xierqa fl-interessi tal-ġustizzja.

(3) L-imsemmija għajnuna finanzjarja f'dan l-artiklu ma tistax tintalab għal perjodu preċedenti għaż-żmien li fih tkun qiegħda ssir it-talba.

(4) Bla preġudizzju għas-subartikli preċedenti ta' dan l-artiklu, jekk

koabitant li m'għandux ulied dipendenti żgħar fl-età jew b'diżabilità, kemm waqt il-perjodu ta' koabitazzjoni kif ukoll f'każ ta' firda, u huwa finanzjarjament dipendenti fuq il-parti l-oħra u d-dipendenza finanzjarja tiegħu hija rizzultat tar-relazzjoni jew tat-tmiem tar-relazzjoni mal-koabitant l-iehor, dik il-parti għandha d-dritt titlob għajjnuna finanzjarja mingħand il-parti l-oħra.

(5) Il-Qorti qabel tiddetermina jekk tilqax it-talba msemmija fis-subartiklu preċedenti jew le għandha tikkunsidra –

(a) iċ-ċirkustanzi msemmija fl-Artiklu 32(1)(a) sa (i);

(b) it-tul tar-relazzjoni bejn il-partijiet;

(c) il-bazi li fuqha daħlu għar-relazzjoni l-partijiet;

(d) il-grad ta' impenn tal-partijiet lejn xulxin;

(e) l-età tal-partijiet; u

(f) il-kapaċità tal-parti li qed tagħmel it-talba li ssib xogħol bi qligħ.

(6) Il-Qorti tista' jekk tħoss li għandha tilqa' t-talba, tagħmel dan limitatament għal perjodu ta' żmien jew sakemm tissussisti ċ-ċirkustanza jew ċirkustanzi partikolari.

(7) Jekk il-Qorti fil-gudizzju tagħha tħoss illi jekk tingħata l-għajjnuna finanzjarja lil waħda mill-partijiet, skont l-Artiklu 34(4) tkun qiegħda ssir ingustizzja mal-parti l-oħra, m'għandhiex tilqa' t-talba.

(8) Il-Qorti, fuq talba magħmula minn wiehed mill-koabitanti, jekk tikkunsidra li jkun xieraq, wara li tqis kull bidla fiċ-ċirkostanzi tal-każ u xi evidenza ġdida, inkluż xi varjazzjoni b'ordni oħra tal-Qorti magħmula favur xi persuna li magħha l-koabitant kien miżżewweg jew li kien f'unjoni ċivili magħha, jew evidenza li l-parti li qiegħda tircievi l-għajjnuna finanzjarja għandha introjtu adegwat tista', b'ordni tvarja kull ordni oħra magħmul taht dan l-artiklu.

(9) Id-drittijiet emanenti minn dan l-artiklu jintemmu, mingħajr bżonn li ssir talba għal dan l-għan, malli l-parti li tkun qiegħda tircievi l-għajjnuna finanzjarja tikkuntratta żwieg jew unjoni ċivili, kif ukoll jekk tkun f'koabitazzjoni, anka jekk biss waħda *de facto*, ma' persuna oħra.

33. (1) F'każ ta' firda bejnet il-koabitanti, kull wiehed u waħda mill-partijiet ikollhom id-dritt illi jibqgħu jirrisjedu fid-dar ordinarja, komuni tagħhom għal perjodu illi l-Qorti tħoss illi huwa raġjonevoli skont iċ-ċirkustanzi.

(2) Il-perjodu msemmi fis-subparagrafu preċedenti għandu jkun intiz limitatament sabiex il-parti li ma tgawdix drittijiet reali fuq l-imsemmija dar ikollha ċans issib akkomodazzjoni alternattiva adegwata.

34. F'każ ta' firda bejnet il-koabitanti meta m'hemm l-ebda digriet ta' Qorti kompetenti jew ftehim bil-miktub bejnet il-partijiet li jgħid xort'oħra, għandu jkun hemm preżunzjoni *iuris tantum* illi l-partijiet għandhom id-dmir illi jhallsu għall-utilitajiet kollha relatati mad-dar ordinarja, komuni li fiha jirrisjedu fi kwoti ndaq bejniethom sakemm jibqgħu hemmhekk residenti, irrispettivament mill-fatt illi l-kontijiet tal-imsemmija utilitajiet jkunu jgħajtu lill-parti waħda biss.

35. (1) F'każ ta' mewt ta' wiehed mill-koabitanti, is-superstiti fost il-koabitanti għandu dritt għall-abitazzjoni fir-residenza ordinarja primarja komuni tal-partijiet għal perjodu ta' snin ekwivalenti għall-ammont ta' snin illi jkun ilu jikkoabita mas-superstiti b'dan illi jekk l-imsemmija ammont ta' snin jissupera il-ħmistax-il sena s-superstiti fost il-koabitanti għandu l-imsemmi dritt *vita durante* jew sakemm jidhol f'koabitazzjoni oħra, jizzewweg jew jikkuntratta unjoni ċivili.

(2) Xejn f'dan l-artiklu m'għandu jitqies illi jfisser illi s-superstiti fost il-koabitanti għandu jibqa' jgħix fl-imsemmija residenza ad esklużjoni tal-eredi tal-mejjet.

36. Waqt il-koabitazzjoni unilaterlament dikjarata, il-koabitant jew mat-niem tal-istess, persuna illi kienet tikkoabita ma' persuna oħra u għandha drittijiet u dmirijiet bażiċi emanenti minn dan l-Att tista' tikseb l-imsemmija drittijiet u tinforza l-imsemmija dmirijiet b'talba permezz ta' rikors fil-Qorti Ċivili (Sezzjoni Familja) jew fil-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) (Ġurisdizzjoni Superjuri) (Sezzjoni tal-Familja).

37. Kull azzjoni magħmula taħt Artiklu 36 ta' dan l-Att għandha ssir sa żmien sentejn minn meta l-partijiet ma jibqgħux jikkoabitaw flimkien, b'dan illi ma tista' tittiehed l-ebda azzjoni taħt dan l-Att mid-data illi jiġi registrat żwieg jew unjoni ċivili bejnet il-partijiet. Dan bl-ebda preġudizzju għal xi azzjoni pendenti li jkunu bdew qabel l-imsemmija data.

38. (1) Fejn issir talba għal azzjoni skont dan l-Att lill-Qorti Ċivili kompetenti minn wiehed jew l-oħra mill-koabitanti, jew miż-żewg koabitanti li jkunu qablu li l-koabitazzjoni tagħhom għandha tintemm, salv dik ikkuntemplata f'artiklu 19, qabel ma l-Qorti tagħti l-awtorizzazzjoni biex il-koabitanti jipproċedu bil-kawża, il-Qorti għandha ssejjah lill-partijiet sabiex jidhru quddiem medjatur li jkun jew mahtur minnha jew bil-kunsens taż-żewg partijiet u dan bil-għan li fejn dawn ma jkunux diġà qablu bejniethom dwar il-pattijiet tal-firda, jgħin lill-partijiet biex jaslu għal kuntratt ta' firda mill-koabitazzjoni fuq bażi ta' qbil.

Dan il-qbil għandu jkun dwar xi wħud, jew il-pattijiet kollha, minn dawn li ġejjin:

(a) il-kura u l-kustodja tal-ulied;

(b) l-aċċess taż-żewg partijiet għall-ulied;

(c) il-manteniment tal-koabitanti, jew ta' parti waħda minnhom, u ta' kull wild;

(d) ir-residenza fid-dar ordinarja, primarja li l-partijiet li kienu ghexu fiha bhala koabitanti;

(e) drittijiet oħra emanenti minn dan l-att li però l-partijiet jixtiequ jaslu waħedhom għal ftehim fuqhom.

(2) F'kull proċedura ta' firda f'kaz ta' koabitazzjoni quddiem il-Qorti Ċivili kompetenti magħmula fuq talba ta' wiehed jew l-oħra mill-koabitanti, jew miż-żewġ koabitanti li jkunu qablu illi l-koabitazzjoni tagħhom għandha tintemm, ukoll fejn il-koabitanti jkunu separati b'kuntratt jew b'sentenza tal-Qorti, il-Qorti tista', meta thoss li hemm bżonn, jew minn jeddha, jew fuq talba tal-medjatur jew ta' xi wiehed mill-koabitanti:

(a) tahtar avukat tat-tfal biex jirrappreżenta l-interessi tal-ulied minuri, jew min minnhom, tal-partijiet; u

(b) tisma' lill-ulied minuri, jew min minnhom, tal-partijiet fejn tqis li jkun fl-aħjar interess tagħhom li tagħmel dan:

Izda f'kull proċedura ta' firda minn koabitazzjoni quddiem il-Qorti Ċivili kompetenti kif imsemmi f'dan l-artiklu, il-Qorti tista' tordna lill-partijiet sabiex jipprezentaw l-informazzjoni dwar hlas ta' manteniment għall-ulied.

39. Il-Ministru jista' jagħmel regolamenti sabiex jistabbilixxi l-proċedura relatata mal-medjazzjoni bejn il-partijiet skont kif provdut f'dan is-subtitolu.

Fin-nuqqas ta' regolamenti speċifiċi il-Legislazzjoni Sussidjarja 12.20 - Regolamenti dwar il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja), il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili u l-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex)(Ġurisdizzjoni Superjuri)(Sezzjoni tal-Familja) għandu japplika *mutatis mutandis* għal kull azzjoni magħmula skont dan l-Att salv għal dik ikkuntemplata f'artiklu 19.

40. Id-drittijiet u d-dmirijiet bażiċi msemmija f'artiklu 30 ta' dan l-Att u l-artikli sussegwenti rigwardanti l-istess drittijiet u dmirijiet għandhom jidhlu fis-seħh sitt xhur mid-data li fiha jidhol fis-seħh dan l-Att.

Dispożizzjonijiet Ġenerali

41. Meta żewġ koabitanti jikkuntrattaw żwieġ jew unjoni ċivili bejniethom,

(a) il-kuntratt ta' koabitazzjoni, meta jkun sar u gie rreġistrat; jew

(b) id-dispożizzjonijiet tal-liġi fil-kuntest ta' dikjarazzjoni unilaterali ta' koabitazzjoni;

jigū immedjatament nulli u bla effett fil-konfront tal-istess partijiet u l-partijiet, minn dak inhar 'il quddiem, ma jkun fadlilhom l-ebda dritt għal azzjoni kontra xulxin abbażi tal-koabitazzjoni tagħhom.

42. (1) Meta ż-żewġ koabitanti jkunu kkuntrattaw u rreġistraw il-

koabitazzjoni tagħhom barra mill-gzejjer Maltin jew meta l-koabitazzjoni tagħhom tkun diġà regolata minn liġijiet esteri u t-tnejn li huma jkunu jixtiequ illi l-koabitazzjoni tagħhom ikollha l-istess effetti legali tal-koabitazzjonijiet registrati f'Malta huma għandhom jidhlu f'kuntratt ta' koabitazzjoni b'att pubbliku li għalih għandu jiġi maħruġ ċertifikat ta' koabitazzjoni kif preskritt fl-Iskeda ta' dan l-Att.

(2) F'dan il-każ, sabiex il-partijiet ikunu japplikaw għalihom id-drittijiet u d-dmirijiet emanenti minn dan l-Att fil-konfront ta' koabitanti li l-koabitazzjoni tagħhom giet registrata skont dan l-Att, huma jkunu jridu –

(a) jipprovdu lin-nutar li jkun qed jirredigi l-kuntratt id-dokumenti li juru illi msemija koabitazzjoni tal-partijiet hija fil-fatt rikonossuta fil-pajjiż esteri li kien jirregola l-koabitazzjoni tagħhom meta giet kostitwita, liema dokumenti n-nutar għandu jannettihom mal-kuntratt;

(b) inizzlu d-data illi fiha l-imsemija koabitazzjoni kienet giet rikonossuta fil-pajjiż esteri msemmi;

(c) inizzlu d-drittijiet u d-dmirijiet illi sa jkunu marbutin bihom b'mod ċar u inekwivoku fil-kuntratt;

(d) jagħmlu dikjarazzjoni fl-istess att pubbliku illi huma jixtiequ illi d-drittijiet u d-dmirijiet emanenti mill-koabitazzjoni tagħhom, jekk u meta jkunu invokati fil-qrati Maltin, jkunu regolati skont dan l-Att u ma jkunu sugġetti għall-ebda liġi ta' pajjiż esteri ieħor.

(3) Id-data li fiha għandha tkun meqjusa illi giet ikkostitwita l-koabitazzjoni bejnet il-partijiet f'dan il-każ, għall-finijiet u effetti kollha ta' dan l-Att, hija d-data mniżżla fil-kuntratt tal-koabitazzjoni tal-partijiet skont it-tieni subartiklu ta' dan l-artiklu sub-inciż (b) u mhux id-data li l-koabitazzjoni giet irregistrata fiha skont dan l-Att.

(4) L-artiklu kollha, hliet dawk li jittkellmu dwar il-kostituzzjoni tal-koabitazzjoni registrata, imsemija f'dan l-Att fir-rigward ta' koabitazzjoni registrata bejnet żewġ koabitanti għandhom japplikaw *mutatis mutandis* għar-rikonossiment ta' koabitazzjoni skont dan l-Artiklu.

43. Meta l-partijiet f'koabitazzjoni jkollhom id-dritt għall-manteniment skont kuntratt ta' koabitazzjoni jew bhala dritt emanenti minn dan l-Att u, jew ordnat minn Qorti kompetenti għandhom immedjatement javżaw lid-dipartiment tas-servizzi soċjali.

Jekk il-koabitanti jonqsu illi jagħmlu dan, kull beneficiċju illi jieħdu u li ma jkunx dovut meta persuna jkollha dritt għall-manteniment ikun irid jiġi rifiuż lid-dipartiment.

Ulterjorment, jekk jiġi ppruvat illi koabitant xjentement naqas illi josserva d-dispożizzjonijiet ta' dan l-artiklu jehel meta jinstab hati, il-piena li hemm ikkuntemplata għal frodi fil-benefiċċji soċjali.

44. Kull fejn, fil-Liġijiet ta' Malta, huwa kkunsidrat li hemm jew jista' jkun

hemm kunflitt ta' interess minhabba affinità bejnet żewġ persuni, fi kwalunkwe ċirkustanza, dan għandu jitqies illi japplika wkoll għall-koabitanti reġistrati, dikjarati jew *de facto*.

Ġurisdizzjoni

45. (1) Il-Qorti kompetenti għandha teżerċita l-ġurisdizzjoni tagħha biss f'kazijiet ta' koabitazzjoni jekk iż-żewġ koabitanti kienu ordinarjament residenti f'Malta matul il-perjodu ta' sena qabel it-tmiem tal-kuntratt ta' koabitazzjoni tagħhom jew it-tmiem tal-koabitazzjoni nnifisha u xi wieħed mill-koabitanti kien domiciljat f'Malta fid-data li gie ppreżentat l-att ġudizzjarju.

(2) Bla preġudizzju għas-subartiklu preċedenti, il-Qorti kompetenti għandha teżerċita l-ġurisdizzjoni tagħha ukoll f'kazijiet ta' koabitazzjoni taht l-artiklu 42.

Emendi Liġijiet Ohra

46. Artiklu 196A tal-Kapitlu 9 tal-Liġijiet ta' Malta għandu jithassar u minflok jidhol is-segwenti bl-istess enumerazzjoni: “Ir-reat previst fl-Artiklu 196 jiġi mwettaq ukoll u l-pieni provduti f'dak l-artiklu għandhom japplikaw ukoll għal:

(1) (a) kull sieheb, f'unjoni ċivili li tkun giet rikonossuta taht l-Att dwar l-Unjonijiet Ċivili; u, jew

(b) kull koabitant, dikjarat jew rikonossut skont l-Att dwar il-Koabitazzjoni;

illi filwaqt illi l-unjoni ċivili jew il-koabitazzjoni jkunu fis-seħh u jkollhom effetti legali skont il-liġi jidhol fi żwieg, f'unjoni ċivili jew f'koabitazzjoni ohra; u

(2) għal kull persuna li waqt żwieg validament ikkuntrattat, tidhol f'unjoni ċivili jew koabitazzjoni permezz ta' kuntratt jew dikjarazzjoni unilaterali magħmula minnha, jew li meta notifikat b'dikjarazzjoni unilaterali ta' koabitazzjoni ma jopponix fuq bażi li huwa diġà miżżewweġ.

47. Artiklu 86A tal-Kapitlu 16 tal-Liġijiet ta' Malta għandu jiġi emendat billi jizdied miegħu subartiklu ġdid enumerat subartiklu (3) li jkun jgħid is-segwenti “It-talba ġudizzjarja msemminja f'subartiklu (1) tista' wkoll titmexxa minn persuna illi tikkoabita mal-omm u li skont il-liġi hija dovuta tmantni lill-wild fl-assenza ta' missier magħruf.”

48. Artiklu 114 subartiklu (2) tal-Kapitlu 16 tal-Liġijiet ta' Malta għandu jiġi emendat billi wara l-kliem “li jkunu miżżewġin lil xulxin” jizdiedu l-kliem “jew f'unjoni ċivili jew jikkoabitaw flimkien għal tliet snin jew aktar u l-koabitazzjoni tagħhom tkun regolata permezz ta' kuntratt bejnet il-koabitanti u reġistrata skont l-Att dwar il-Koabitazzjoni”.

49. Artiklu 115 subartiklu (2) sub-inċiż (ii) tal-Kapitlu 16 tal-Liġijiet ta' Malta għandu jiġi emendat billi wara l-kelma "konjugi" kull fejn hija miktuba jidhlu l-kliem "jew shab f'unjoni ċivili jew koabitant";

50. Artiklu 50 tal-Kapitlu 55 tal-Liġijiet ta' Malta għandu jiġi emendat billi wara s-subartiklu (d) għandu jidhol subartiklu ġdid (e) li jgħid "ta' kuntratti ta' koabitazzjoni" u l-artikli preżenti enumerati (e) sa (o) għandhom jiġu emendati biex jaqraw (f) sa (p) rispettivament.

51. Artiklu 6 tal-Kapitlu 228 tal-Liġijiet ta' Malta għandu jiġi emendat billi wara l-kliem "jew lil martu" għandu jidhol il-kliem "lis-sieheb jew siehba f'unjoni ċivili, lill-koabitant jew koabitanta li miegħu jirrisjedi".

52. Artiklu 6 tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta għandu jiġi emendat billi wara l-kliem "żwieġ iehor li sar qabel" jizdedu l-kliem "jew li waħda minnhom tkun koabitant dikjarat ma' terza persuna jew registrat skont l-Att tal-Koabitazzjoni,".

53. Il-Ministru jista' jagħmel regolamenti sabiex jimplimenta u sabiex jagħti effett aħjar għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att u mingħajr hsara għall-ġeneralità ta' dak li ntqal qabel, jista' b'dawk ir-regolamenti, jippreskrivi kull haġa li għandha ssir jew li tista' tiġi preskritta u jipprovdi għal kull haġa konsegwenzjali, incidental għal jew konnessa mad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att.

SKEDA (Artiklu 9)

ATT TA' KOABITAZZJONI

Data tal-Att:

Numru tal-Att Pubbliku:

DIKJARAZZJONI MILL-KOMPARENTI li biha qeghdin jiddikjaraw illi huma daħlu f'kuntratt ta' koabitazzjoni skont l-Att tal-2016 dwar il-Koabitazzjoni, minn jeddhom, mingħajr hadd ma gēghilhom, wara li gēw imfissra l-konsekwenzi legali min-nutar sottofirmat.

Dettalji ta' wiehed mill-Komparenti (A):

Isem:

Kunjom:

Data tat-Twelid:

(Jekk il-Komparenti ċittadin Malti) Numru tal-Karta tal-Identità:

(Jekk il-Komparenti ċittadin barrani) Forma oħra ta' identità użata mill-pajjiż li

tiegħu hu ċittadin (fejn possibbli):

Isem il-ġenituri tal-Komparenti u, fejn applikabbli, kunjom jew kunjomijiet użati minnhom qabel illum:

Dettalji tal-Komparenti l-iehor (B):

Isem:

Kunjom:

Data tat-Twelid:

(Jekk il-Komparenti ċittadin Malti) Numru tal-Karta tal-Identità:

(Jekk il-Komparenti ċittadin barrani) Forma oħra ta' identità użata mill-pajjiż li tiegħu hu ċittadin (fejn possibbli):

Isem il-ġenituri tal-Komparenti u, fejn applikabbli, kunjom jew kunjomijiet użati minnhom qabel illum:

Firem:

Komparenti (A)

Komparenti (B)

Nutar

Data